

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 48/16

Luksemburgā, 2016. gada 4. maijā

Spriedumi lietās C-358/14 Polija/Parlaments un Padome,
C-477/14 *Pillbox 38 (UK) Limited/Secretary of State for Health* un C-547/14
Philip Morris Brands SARL u.c./Secretary of State for Health

Jaunā Savienības direktīva par tabakas izstrādājumiem ir spēkā esoša

Gan plašā iepakojumu vienādošana, gan mentolu saturošu cigarešu aizliegums Savienībā nākotnē un īpašais elektronisko cigarešu regulējums ir likumīgi

Jaunās 2014. gada direktīvas par tabakas izstrādājumiem¹ mērķis ir, pirmkārt, sekmēt netraucētu tabakas un ar to saistītu izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, par pamatu ņemot augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni, un, otrkārt, izpildīt pienākumus, kuri Savienībai izriet no PVO Vispārējās konvencijas par tabakas uzraudzību².

Šajā direktīvā cita starpā ir paredzēts aizliegums no 2020. gada 20. maija³ laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts, kā arī tabakas izstrādājumu marķējuma un iepakojuma vienādošana. Turklāt tajā ir ietverts īpašs regulējums attiecībā uz elektroniskajām cigaretēm.

Polija, kuru atbalsta Rumānija, Tiesā apstrīd mentolu saturošu cigarešu aizliegumu (lieta C-358/14). Divās lietās (C-477/14 un C-547/14) *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court)* [Anglijas un Velsas Augstās Karaliskās tiesas Administratīvā tiesa] vaicā Tiesai, vai spēkā ir virkne direktīvas par tabakas izstrādājumiem normu.

Ar šodien pasludinātajiem spriedumiem **Tiesa noraida Polijas celto prasību un apstiprina tās pārbaudīto direktīvas normu spēkā esamību.**

Iesākumā – attiecībā uz mentolu saturošu cigarešu aizliegumu – Tiesa konstatē, ka tabakas izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu (neatkarīgi no tā, vai tas ir mentols vai cita aromātviena), pirmkārt, ir analogiskas objektīvās īpašības un, otrkārt, līdzīga ietekme uz tabakas patēriņa uzsākšanu un tā uzturēšanu. Tā atgādina, ka mentols tā patīkamā aromāta dēļ tabakas izstrādājumus padara pievilcīgākus patērētājiem un ka šo izstrādājumu pievilcīguma samazināšana var mazināt smēķēšanas izplatību un atkarību no tās gan jauno, gan jau esošo patērētāju vidū.

Turpinājumā Tiesa konstatē, ka direktīvas pieņemšanas laikā pastāvēja ievērojamas atšķirības starp dalībvalstu tiesiskajiem regulējumiem, jo dažas valstis bija izstrādājušas aizliegto vai atļauto aromātu sarakstus, taču citām konkrēta regulējuma šajā jomā vispār nebija. Turklāt Tiesa uzskata, ka ar aizliegumu laist tirgū tabakas izstrādājumus ar raksturīgu aromātu direktīva novērš šādu dalībvalstu tiesisko regulējumu neviendabīgu attīstību. Līdz ar to Tiesa uzskata, ka šāds aizliegums sekmē netraucētu tabakas un ar to saistītu izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, par pamatu ņemot augstu cilvēku, īpaši jauniešu, veselības aizsardzības līmeni.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Direktīva 2014/40/ES par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK (OV L 127, 1. lpp.).

² Pasaules Veselības organizācijas Vispārējā konvencija par tabakas uzraudzību, kas parakstīta Ženēvā 2003. gada 21. maijā.

³ Šis aizliegums attieksies uz tabakas izstrādājumiem, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgajā produktu kategorijā ir 3 % vai vairāk.

Turklāt Tiesa atzīst, ka Savienības likumdevējs, īstenojot savu plašo rīcības brīvību, drīkstēja noteikt šādu aizliegumu, jo Polijas Republikas piedāvātie mazāk apgrūtinošie pasākumi nešķiet visai piemēroti nospraustā mērķa sasniegšanai. Tiesa norāda, ka nedz vecuma sliekšņa, no kura sākot ir atļauta tabakas izstrādājumu ar raksturīgu aromātu lietošana, paaugstināšana, nedz tabakas izstrādājumu pārrobežu tirdzniecības aizliegums, nedz arī, visbeidzot, tādu brīdinājumu par ietekmi uz veselību izvietošana uz marķējuma, kuros ietverta norāde, ka tabakas izstrādājumi ar raksturīgu aromātu ir tikpat kaitīgi kā pārējie tabakas izstrādājumi, nebūs piemēroti šo izstrādājumu pievilcīguma mazināšanai un tādēļ nenovērsīs tabakas lietošanas uzsākšanu tādu personu vidū, kuras minēto vecuma sliekšni ir sasniegušas. Visbeidzot Tiesa atzīst, ka šāds aizliegums nav pretrunā subsidiaritātes principam.

Attiecībā uz tabakas izstrādājumu marķējuma un iepakojuma vienādošanu Tiesa vispirms precizē, ka dalībvalstīm ir ļauts saglabāt vai ieviest papildu prasības tikai attiecībā uz tādiem tabakas izstrādājumu iepakojuma aspektiem, kuri ar direktīvu nav saskaņoti.

Attiecībā uz aizliegumu uz tabakas izstrādājumu iepakojuma vienību, to ārējā iepakojuma, kā arī pašu tabakas izstrādājumu marķējuma izvietot jebkādas elementus, kas varētu popularizēt šos izstrādājumus vai veicināt to patēriņu, pat ja šie elementi ir objektīvi patiesi, Tiesa uzskata, ka ar šo aizliegumu, pirmkārt, patērētāji tiek aizsargāti pret riskiem, kuri izriet no tabakas patēriņa, un, otrkārt, šis aizliegums nepārsniedz mērķa īstenošanai nepieciešamā robežas. Tā turklāt atzīst par samērīgiem noteikumus, kuri būtībā attiecas uz brīdinājumu par ietekmi uz veselību veselumu pēc iepakojuma atvēršanas, vispārīgā brīdinājuma un informatīvā uzraksta izvietošana un minimālajiem izmēriem, kā arī par cigarešu iepakojuma formu un minimālo cigarešu skaitu iepakojuma vienībā.

Tiesa turklāt atzīst, ka Savienības likumdevējs nav pārsniedzis piemērotā un nepieciešamā robežas, paredzot, ka uz katras iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma ir jāizvieto brīdinājumi par ietekmi uz veselību, kuros ietilpst brīdinājums un krāsaina fotogrāfija un kuri aizņem 65 % no katras iepakojuma vienības priekšējās un aizmugurējās ārējās virsmas.

Par īpašo režīmu elektroniskajām cigaretēm, ar kuru cita starpā ražotājiem un importētājiem ir paredzēts pienākums paziņot valsts iestādēm par visiem izstrādājumiem, kurus tie vēlas laist tirgū (kam pievienots sešu mēnešu *standstill* pienākums), ir paredzēti īpaši brīdinājumi, noteikts maksimālais nikotīna daudzums 20 mg/ml apmērā, noteikts pienākums pievienot lietošanas instrukciju, īpašs reklāmas un sponzordarbības aizliegums, kā arī ikgadējā ziņojuma pienākumi, Tiesa norāda, ka elektroniskajām cigaretēm ir citādas objektīvās īpašības nekā tabakas izstrādājumiem. Līdz ar to, tādēļ, ka šīm cigaretēm piemēro atšķirīgu un turklāt mazāk stingru regulējumu nekā tabakas izstrādājumiem, Savienības likumdevējs nav pārkāpis vienlīdzīgas attieksmes principu.

Turklāt Tiesa norāda, ka, ņemot vērā elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu tirgus paplašināšanos, valstu regulējumi par šiem izstrādājumiem izvirzāmajiem nosacījumiem radīs šķērslī preču brīvai aprītei, ja netiks veikta saskaņošana Savienības līmenī. Tiesa turklāt konstatē, ka, ļaujot dalībvalstīm aizliegt elektronisko cigarešu, kā arī uzpildes flakonu pārrobežu tālpārdošanu un nosakot kopējus noteikumus tām dalībvalstīm, kuras to neaizliedz, direktīva ļauj dalībvalstīm novērst atbilstības noteikumu apiešanu.

Tiesa uzsver, ka elektronisko cigarešu lietošanas jau esošie un potenciālie riski ir likuši Savienības likumdevējam rīkoties saskaņā ar prasībām, kas izriet no piesardzības principa. Šajā ziņā paziņošanas režīms saistībā ar elektroniskajām cigaretēm nav acīmredzami nepiemērots un acīmredzami nepārsniedz Savienības likumdevēja noteiktā mērķa sasniegšanai nepieciešamā robežas. Turklāt Tiesa noraida argumentu, ka elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu ražotājiem un importētājiem noteiktais pienākums katru gadu dalībvalstu kompetentajām iestādēm iesniegt noteiktu informāciju, kas šīm iestādēm ļauj uzraudzīt tirgus attīstību, būtu pretrunā samērīguma un tiesiskās noteiktības principiem. Tāpat arī, nosakot maksimālo elektronisko cigarešu šķidrumā pieļaujamo nikotīna daudzumu 20 mg/ml apmērā, likumdevējs nav rīkojies patvaļīgi, nedz arī acīmredzami pārsniedzis tā robežas, kas ir piemērots vai nepieciešams, lai sasniegtu direktīvas mērķi.

Tiesa arī atzīst, ka nav nesamērīgi prasīt, lai elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu iepakojuma vienībām būtu pievienota atsevišķa lietošanas instrukcija, un nav arī nesamērīgi būtībā aizliegt komercpaziņojumus un sponzordarbību saistībā ar elektroniskajām cigaretēm un uzpildes flakoniem. Turklāt tirgus dalībniekiem noteiktais aizliegums reklamēt savus izstrādājumus neietekmē Savienības Pamattiesību hartā nostiprinātās darījumdarbības brīvības un tiesību uz īpašumu būtību.

Noslēgumā Tiesa konstatē, ka īpašais elektroniskajām cigaretēm piemērojamais regulējums nav pretrunā subsidiaritātes principam.

ATGĀDINĀJUMS: Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā valsts prāvas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns spriedumu teksts ([C-358/14](#), [C-477/14](#) un [C-547/14](#)) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Attēli saistībā ar spriedumu pasludināšanu ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106